

PÄÄTÖS

Nro 87/2020

Dnro ISAVI/2761/2020

Julkaisupäivä

5.11.2020

ASIA Kahden vesijohdon rakentaminen Rukaveteen yleisen kulkuväylän ali ja valmistelulupa, Joensuu

HAKIJA Joensuun Vesi-liikelaitos

HAKEMUKSEN VIREILLETULO

Joensuun Vesi -liikelaitos on 8.4.2020 Itä-Suomen aluehallintovirastossa vireille panemassaan ja myöhemmin täydentämässään hakemuksessa pyytänyt lupaa kahden vesijohdon rakentamiseen Rukaveteen Joensuun kaupungissa sekä lupaa ryhtyä hankkeen toteuttamista valmisteleviin toimenpiteisiin ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Vesilain 3 luvun 3 §:n 1 momentin 5) kohta ja 1 luvun 7 §:n 1 momentti

ALUEEN KAAVOITUSTILANNE

Kaavoitustilanne ja suojelualueet

Uimaharjun puolella Rukarannassa on 28.7.2020 voimaan tullut asema-kaavan muutos Uimaharju-Honkavaara-Ukkola, jossa vesijohtojen rantautumiskohta sijoittuu maa- ja metsätalousalueelle (M) (aluehallintoviraston hankkima tieto), sekä Uimaharjun taajamaympäristön osayleiskaava, jossa rantautumiskohta sijoittuu maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU).

Rahkeen puolella Honkaniemessä vesijohtojen rantautumiskohta sijoittuu Pielisen-Rukaveden rantaosayleiskaavassa loma-asuntoalueelle (RA).

Hankealueella ei sijaitse Natura2000-verkoston tai muita luonnonsuojelu-alueita.

LUPAHAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Hankkeen tarkoitus ja yleiskuvaus

Hankkeen tarkoituksena on korvata nykyiset käyttöikänsä lopussa olevat vesijohdot ja varmistaa häiriötön vedensyöttö Huosialammen käsittelylaitokselta Uimaharjun vesijohtoverkostoon. Hankkeessa asennetaan kaksi runkovesijohtoa Rukaveteen Uimaharjun Rukarannan ja Rahkeen Honkaniemen välille sekä poistetaan vanhat vesijohdot vesistöstä. Asennustyö tultaneen toteuttamaan vuosina 2021–2022.

Vesistötiedot

Rukavesi sijaitsee Pielisen kaakkoispäässä Laukkalanharjun ja Uimaharjun välisellä alueella. Rukavesi kuuluu Vuoksen vesistön Pielisen alueeseen. Pielisveden Hiirenveden vedenkorkeuksien tunnusluvut ajanjaksolla 1991–2010 N2000-järjestelmässä ovat olleet:

Ylin vesi HW +94,85 metriä
 Keskiylivesi MHW +94,55 metriä
 Keskivesi MW + 93,98 metriä
 Keskialivesi MNW +93,50 metriä
 Alin vesi NW +93,03 metriä

Rukavesi on luokiteltu ekologiselta ja kemialliselta tilaltaan hyväksi.

Vesi- ja ranta-alueiden käyttö

Vesijohdot alittavat Pielisjoen ja Rukasaaren väylät. Rukaveden vesiliikenne on pääosin pienveneliikennettä, joka on purjehduskaudella vilkasta. Rukavedellä harjoitetaan myös puutavaran nippu-uittoa.

Johtolinjat eivät risteä vesialueella muita johtoja tai kaapeleita.

Suoritettavat toimenpiteet ja tehtävät rakenteet

Uudet runkovesijohdot ovat jatkuvaksi hitsattua PEH160PN10 muoviputkea, jotka sijoitetaan nykyisten vesijohtojen pohjoispuolelle. Johdot asennetaan teräsbetonipainoilla painotettuna vähintään 1,5 metrin syvyyteen alivedenpinnasta (NW). Ranta-alueilla putket asennetaan ruopattuun kivantoon teräsbetonipainoilla painotettuna ja peitetään. Putkella tulee olla peitesyvyyttä vähintään 0,5 metriä putken laesta mitattuna. Väylien kohdalla putket asennetaan siten, että ne jäävät painoineen väylän haraustason alapuolelle ja sijaitsevat vähintään 20 metrin etäisyydellä viitoista. Vesistöalituksen pituus on 3 300 metriä. Vesistöalituksen molemmin puolin asennetaan sulkuventtiilit.

Vesijohtojen tiiviys varmistetaan ennen upotusta standardin mukaisella painekokeella ja putkien sijainti, painotus yms. varmistetaan tarvittavilta

osiltaan sukeltajan avulla työn aikana ja ennen käyttöönottoa. Alituskohta merkitään Traficomien ohjeiden mukaan ja varustetaan määräysten mukaisilla merkinnöillä. Johtomerkkejä ei valaista.

Vanhat vesijohdot poistetaan vesistöstä.

Kiinteistötiedot

Uimaharjun puolella johdot rantautuvat kiinteistöllä Rukaranta 167-435-11-104 ja Rahkeen puolella kiinteistöllä Eetunranta 167-435-16-142. Johdot sijoittuvat Enonkylän osakaskunnan yhteiselle vesialueelle 167-435-876-45 ja yksityiselle vesialueelle Niskavesi 167-435-184-1.

Hanketta koskevat sopimukset ja suostumukset

Hakemukseen on liitetty rakentamiseen tarvittavien maa- ja vesialueiden omistajien kanssa tehdyt käyttöoikeussopimukset.

Pohjavesialueet

Rahkeen puolella sijaitsee 1 luokan pohjavesialue Huosiolampi (0704501), jonne karttatarkastelun perusteella on vesijohtojen rantautumiskohdasta etäisyyttä noin 500 metriä (aluehallintoviraston hankkima tieto).

Hankkeen vaikutukset

Rakennustyöstä aiheutuu lyhytaikaista ja paikallista vesistön samentumista.

Hankkeen ei arvioida heikentävän veden laatua merkittävästi eikä sillä ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia vesimuodostuman tilaan. Hanke ei estä vesistön hyvän tilan säilyttämistä.

Hankkeella ei ole vaikutusta vedenkorkeuteen tai virtaamiin.

Vesijohdoista ei ole haittaa kalastolle eikä muille eliöille. Rakennustyön yhteydessä esiintyvä lyhytaikainen samentuminen katoaa virtaavassa vesistöissä nopeasti, joten hankkeella ei ole vaikutusta kalojen kutualueisiin. Rakennustyöt tehdään kalojen kutuajan ulkopuolella.

Johtolinjan asennustyöt tehdään veneilykauden ulkopuolella. Vesijohdot asennetaan ja ankkuroidaan vesistöosuudeltaan niin syväälle, etteivät ne haittaa vesiliikennettä tai muuta vesistön virkistyskäyttöä.

Hankkeen hyödyt ja menetykset

Hankkeella on yleishyödyllinen tarkoitus. Hanke ei aiheuta ympäristölle tai luonnolle sellaisia vaikutuksia, joista aiheutuisi vahinkoa tai haittaa.

Hankkeen ei voida ennalta arvioiden katsoa loukkaavan yleistä tai yksityistä etua.

Valmistelulupa ja perusteet valmisteluluvan myöntämiselle

Valmisteluun sisältyy vähäisiä valmistelevia töitä ja toimenpiteitä, jotka voidaan tehdä tuottamatta haittaa luonnolle tai vesien käytölle. Vähäiset toimenpiteet tehdään niin, että ne voidaan ennallistaa, jos hankkeelle ei saada lupaa.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Hakemuksesta on tiedotettu julkaisemalla kuulutus ja hakemusasiakirjat aluehallintovirastojen verkkosivuilla (<https://ylupa.avi.fi>) 3.8.–9.9.2020.

Tieto kuulutuksesta on julkaistu myös Joensuun kaupungin verkkosivuilla.

Hakemuksesta on lisäksi erikseen annettu tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselta kalatalousviranomaisena, Liikenne- ja viestintävirastolta (Traficom), Väyläviraston sisävesiväylät -yksiköltä, Joensuun kaupungilta sekä Joensuun kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta.

LAUSUNNOT

1) **Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualue** on todennut, että hakemuksen mukaisesti toteutettavasta hankkeesta ei ole huomautettavaa. Hakemuksessa on huomioitu kaivusyvyyys, painotus ja kiinnitetty huomio työnajankohtaan.

2) **Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kalatalousviranomaisena** on ilmoittanut, ettei anna lausuntoa.

3) **Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom)** on todennut, että suunniteltu johtolinjaus alittaa Väyläviraston ylläpitämät Rukasaaren ja Pielisjoen väylät. Suunnitellun linjauksen läheisyyteen sijoittuu merenkulun kelluva turvalaite, vasemmanpuoleinen viitta. Väylävirasto antaa tarvittaessa tarkemmat ohjeistukset väylien alituksesta sekä tarvittavasta etäisyydestä väylän kellovaan turvalaitteeseen.

Vesijohdot ovat painotettava vesistöalituksen osalta pohjaan siten, että ne pysyvät kaikissa olosuhteissa paikoillaan. Vesijohdot ovat merkittävä maastoon niiden tahattoman vahingoittamisen sekä niistä mahdollisesti

muille aiheutuvien vahinkojen välttämiseksi. Vesijohdon asentamisessa ja sen merkitsemisessä tulee noudattaa ohjetta Ilmajohdojen sekä kaapeleiden ja putkijohdojen asettaminen vesialueella (TRA-FICOM/201106/03.04.01.01/2020) sekä määräystä Vesiliikennemerkkit ja valo-opasteet sekä johdojen ja kaapeleiden merkitseminen (TRA-FICOM/286085/03.04.01.00/2020). Ohje ja määräys ovat ladattavissa Traficomien verkkosivuilta (Traficom > Säädökset ja määräykset). Maastomerkintöjen asettamisesta ja ylläpidosta vastaa vesijohdojen omistaja.

Vesijohdojen asennuksessa on huomioitava hankealueella kulkeva vesiliikenne. Vesijohdojen omistaja vastaa tarvittavista vesiliikenteen liikennejärjestelyistä ja työalueen merkitsemisestä sekä työstä tiedottamisesta.

Hankkeesta vastaavan tulee ilmoittaa Traficomille hankkeen valmistumisesta ja vanhojen vesijohdojen poistosta vesistöistä. Ilmoitukseen tulee liittää pohjaan asennetun johtolinjauksen toteutuneet koordinaattitiedot ("as laid -koordinaatit" yleisesti käytössä olevassa paikkatietoformaattissa, esim. shapefile-tiedostona tai vaihtoehtoisesti Excel-tai.csv -tiedostona) sekä maastomerkinnän koordinaattitiedot numeerisessa muodossa. Valmistusilmoituksen perusteella johtolinjaukseen lisätään merikartalle ja maastomerkinnän tiedot tallennetaan tietokantaan sekä vesistöistä poistettujen johtolinjaukset poistetaan merikartalta. Valmistusilmoitus on toimitettava Traficomille joko verkkosivujen kautta valmistusilmoituslomakkeella (Liikenne > Merenkulku > Vesiväylänpito), sähköpostitse tai postitse. Valmistusilmoituksessa tulee ilmoittaa Traficomien diaarinumero TRAFICOM/340686/04.04.05.05/2020.

4) **Väyläviraston sisävesiväylät -yksikkö** on todennut, että vesijohdot alittavat Väyläviraston ylläpitämät Pielisjoen ja Rukasaaren väylät. Väylien kulkusyvyys on 2,4 m ja harausyvyys 3 m mitattuna purjehduskauden alavertailutasosta $NW_{nav} +93,00$ NN. Uudet vesijohdot tulee asentaa riittävästi painotettuna vesistön pohjaan niin, että ne pysyvät pohjassa paikoillaan. Väylien kohdalla johdot painoineen on asennettava haraustason $+90,00$ NN alapuolelle tarvittaessa kaivamalla ne pohjataso alapuolelle. Vesijohdojen asennustyö ja vanhojen putkien poisto vesistöissä ei saa haitata vesiliikennettä eikä aiheuttaa vaaraa vesillä liikkujille. Mikäli vesijohto kelluu veden pinnalla työn aikana, vesijohdon on oltava selvästi havaittavissa myös pimeään aikaan.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom antaa ohjeet vesijohdon maastoon merkitsemiseen ja töiden valmistumisesta ilmoittamiseen (www.traficom.fi). Traficom vastaa rakenteen merikarttoihin merkitsemisestä.

Vesistötyön valmistumisesta on ilmoitettava myös Väyläviraston kirjaimoon sähköpostilla kirjaamo@vayla.fi. Ilmoituksen liitteeksi on merkittävä VÄYLÄ/5416/06.02.02/2020.

Kaapelin tai johdon rakentaminen rautatiealueelle tai työskentely rautatiealueella edellyttää erillistä sopimusta Väyläviraston kanssa.

MUISTUTUKSET JA MIELIPITEET

Hakemuksesta ei jätetty muistutuksia tai mielipiteitä.

HAKIJAN SELITYS

Hakija on todennut, ettei ole selitettävää lausuntojen takia.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Luparatkaisu

Aluehallintovirasto myöntää Joensuun Vesi-liikelaitokselle luvan kahden vesijohdon rakentamiseen vesistöön ja nykyisten vesijohtojen poistamiseen Joensuun kaupungissa hakemuksen mukaisesti.

Aluehallintovirasto hylkää hakijan valmistelulupaa koskevan pyynnön.

Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain mukaan muuta korvattavaa edunmenetystä kuin mitä hakija ja hanketta varten tarvittavien alueiden omistajat ovat erikseen sopineet.

Luvan saajan on noudatettava vesilain säännöksiä ja seuraavia määräyksiä.

Lupamääräykset

Rakenteet

1. Vesijohdot on rakennettava seuraavien hakemukseen liitettyjen 18.3.2020 päivättyjen piirustusten mukaisesti:
 - Piirustus nro 201, suunnitelmakartta PVL 0–2000, mittakaava 1:2 000
 - Piirustus nro 202, suunnitelmakartta PVL 2000–3690, mittakaava 1:2 000
 - Piirustus nro 301, pituusleikkaus PLV 0–1700, 1:2 000/1:100, tyyppi-poikkileikkaukset 1:100
 - Piirustus nro 302, pituusleikkaus PLV 1700–3690, 1:2 000/1:100, tyyppi-poikkileikkaukset 1:100

Töiden suorittaminen

2. Alueilla, missä vesisyvyys on purjehduskauden alavertailutasosta NN +93,00 metriä mitattuna vähintään 1,5 metriä, vesijohdot on upotettava pohjaan tehtävään kaivantoon ja peitettävä. Muualla vesijohdot on asennettava painotettuna vesistön pohjaan niin, että ne painuvat pohjaan

tasaisesti ja pysyvät paikallaan kaikissa olosuhteissa eivätkä aiheuta vesistön käyttäjille vaaraa tai haittaa.

Väylän kohdalla vesijohdot on laskettava mahdollisimman kohtisuoraan väylän alitse ja varmistettava, että vesijohdot painoituksineen jäävät haurastason NN +90,00 metriä alapuolelle.

3. Rakennustyöt on tehtävä siten ja sellaisena aikana, että vesialueelle ja sen käytölle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa ja häiriötä. Töitä ei saa tehdä virkistyskäyttöaikaan 1.5.–30.8. välisenä aikana. Työvaiheissa on huomioitava hankealueen vesiliikenne.

Vesijohtojen omistaja vastaa tarvittavista vesiliikenteen liikennejärjestelyistä ja työalueen merkitsemisestä sekä työstä tiedottamisesta. Jos vesijohto kelluu työn aikana veden pinnalla, on vesijohdon oltava selvästi havaittavissa myös pimeään aikaan.

Jos töitä tehdään vesialueen ollessa jäässä, on kohdat, joissa työn vuoksi jäätä on rikottu tai jään kantavuus on huonontunut, merkittävä asianmukaisesti.

4. Vesijohtojen asentamisessa ja merkitsemisessä tulee noudattaa Traficommin ohjetta *Ilmajohtojen sekä kaapeleiden ja putkijohtojen asettaminen vesialueella* sekä määräystä *Vesiliikennemerkit ja valo-opasteet sekä johtojen ja kaapeleiden merkitseminen*. Merkintään käytettävät rakenteet on pidettävä kunnossa.
5. Vanhat vesijohdot on poistettava vesialueelta sen jälkeen, kun uudet vesijohdot on otettu käyttöön.
6. Töiden päätyttyä rakennuspaikat on siistittävä ja maisemoitava ympäristöön sopiviksi. Vesistön pohja kaivualueella on tasattava pohjan nykyiseen tasoon.

Kunnossapito

7. Vesijohdot painoineen on pidettävä tarkoitustaan vastaavassa kunnossa.

Töiden aloittaminen ja toteuttaminen

8. Työt on aloitettava ja saatettava olennaisilta osiltaan loppuun neljän vuoden kuluessa siitä lukien, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi. Muuten lupa raukeaa.

Ilmoitukset

9. Töiden aloittamisesta on etukäteen ilmoitettava kirjallisesti Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja

luonnonvarat -vastuualueelle, Joensuun kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle, Traficomille, Väyläviraston sisävesiväylät -yksikölle.

10. Hankkeen valmistumisesta on ilmoitettava kirjallisesti aluehallintovirastolle, Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Joensuun kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle, Traficomille ja Väyläviraston sisävesiväylät -yksikölle.

Traficomille toimitettavaan valmistumisilmoitukseen on liitettävä vesijohtojen lopullista sijaintia osoittava kartta, linjan koordinaattitiedot ja tiedot maastomerkinästä koordinaattitietoineen. Samassa yhteydessä on ilmoitettava myös vanhojen vesijohtojen poistosta vesistöstä. Paikannustiedot on toimitettava Traficomille sen vaatimassa muodossa.

Perustelut

Hanke ei sanottavasti loukkaa yleistä tai yksityistä etua. Hanke on tarpeen häiriöttömän vedensyötön varmistamiseksi Uimaharjun vesijohtoverkoston.

Hakijalla on sopimukseen perustuvat oikeudet rakentamista varten tarvittaviin maa- ja vesialueisiin. Hanke ei ole alueella voimassa olevien kaavojen vastainen eikä vaaranna Vuoksen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa vuosiksi 2016–2021 asetettuja tilatavoitteita.

Luvassa on annettu rakentamista koskevat tavanomaiset lupamääräykset, joilla varmistetaan rakennustyön haitattomuus. Haittojen vähentämiseksi työt on määrätty suoritettavaksi virkistyskauden ulkopuolella.

Valmistelulupapyyntö on hylätty, koska hakemuksessa ei ole yksilöity mitkä valmistelevia toimenpiteitä pyyntö koskee. Hakemuksen mukaan todennäköinen rakentamisajankohta ajoittuu vuosille 2021–2022.

Sovelletut säännökset

Vesilain 2 luvun 7 ja 12 §, 3 luvun 4 §:n 1 momentin 1) kohta, 5 §, 6 §:n 2 momentti, 8, 10, 16 ja 18 §

Lausuntoihin vastaaminen

Aluehallintovirasto ottaa lausunnoissa esitetyt vaatimukset huomioon lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla.

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 1 910 euroa.

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Käsittelymaksu määräytyy aluehallintovirastojen maksuista vuosille 2019 ja 2020 annetun valtioneuvoston asetuksen (1244/2018) ja sen liitteenä olevan maksutaulukon mukaisesti. Maksutaulukon mukaan johtoa koskevan hakemuksen käsittelystä perittävän maksun suuruus on 1 910 euroa.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Joensuun Vesi-liikelaitos
Joensuun kaupunki
Joensuun kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kalatalousviranomainen
Traficom
Väylävirasto, sisävesiväylät -yksikkö
Suomen ympäristökeskus

Päätöksestä tiedottaminen

Ilmoitus päätöksestä lähetetään niille, joille hakemuksesta on annettu erikseen tieto.

Aluehallintovirasto tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen aluehallintovirastojen verkkosivuilla (<https://ylupa.avi.fi>).

Tieto kuulutuksesta julkaistaan myös Joensuun kaupungin verkkosivuilla.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liite

Valitusosoitus

ASIAN KÄSITTELIJÄT

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Martti Häikiö ja esitellyt ympäristöylikontrollin tarkastaja Tiina Kamula.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

VALITUSOSOITUS

- Valitusviranomainen** Itä-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.
- Valitusaika** Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen tiedoksisaannista sitä määräaikaan lukematta. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä (7.) päivänä päätöksen julkaisemisajankohdasta. Valitusaika päättyy **14.12.2020**.
- Valitusoikeus** Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.
- Valituksen sisältö** Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava
- päätös, johon haetaan muutosta
 - valittajan nimi, kotikunta ja mihin valitusoikeus perustuu
 - postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (*mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle*)
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
 - mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
 - perusteet, joilla muutosta vaaditaan
 - valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faxilla tai sähköpostilla)
- Valituksen liitteet** Valituskirjelmään on liitettävä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
 - mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta
- Valituksen toimittaminen**
- Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle. Valituksen voi tehdä hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, faxina tai sähköpostilla.**
- Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.** Sähköisesti (faxina tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.
- Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamon yhteystiedot**
käyntiosoite:	Korsholmanpuistikko 43, 4. krs
postiosoite:	PL 204, 65101 Vaasa
puhelin:	029 56 42780
faksi:	029 56 42760
sähköposti:	vaasa.hao@oikeus.fi
aukioloaika:	klo 8–16.15
- Oikeudenkäyntimaksu** Vaasan hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 260 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään, mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.